

2013 Rhif 19

Cynllun Cronfa Ariannol Wrth Gefn (Addysg Bellach) (Cymru) 2013/2014

NODYN ESBONIADOL

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Cynllun)

Mae'r Cynllun hwn yn darparu ar gyfer darparu cyllid i sefydliadau addysg bellach a chanolfannau iaith Cymraeg i Oedolion yng Nghymru, at y diben o sefydlu cronfeydd disgresiynol i ddarparu taliadau brys mewn perthynas ag argyfyngau annisgwyl; a darparu cymorth ariannol fyfyrwyr cymwys y gallai ystyriaethau ariannol eu rhwystro rhag cael mynediad i addysg bellach mewn sefydliad addysg bellach, neu sydd, am resymau megis anabledd corfforol neu anabledd arall, yn wynebu anawsterau ariannol. Mae'n darparu gwybodaeth i sefydliadau a chanolfannau iaith am ddiben y Cynllun a'r trefniadau ar gyfer gweinyddu cyllid o'r fath, ac yn gosod gofynion mewn perthynas â'r trefniadau hynny.

Daw'r Cynllun hwn i rym ar 1 Medi 2013 ac y mae'n gymwys o ran y flwyddyn academiaidd sy'n cychwyn ar 1 Medi 2013 ac yn diweddu ar 31 Awst 2014.

2013 Rhif

Cynllun Cronfa Ariannol Wrth Gefn (Addysg Bellach) (Cymru) 2013/2014

RHAN 1 - CYFFREDINOL

Enwi, cychwyn a chymhwyso

1. Enw'r Cynllun hwn yw Cynllun Cronfa Ariannol Wrth Gefn (Addysg Bellach) (Cymru) 2013/2014.

2. Daw'r Cynllun hwn i rym ar 1 Medi 2013 ac y mae'n gymwys i'r cyfnod sy'n cychwyn ar 1 Medi 2013 ac yn diweddu ar 31 Awst 2014. Mae'r Cynllun hwn yn gymwys o ran Cymru.

Dehongli

3. Yn y Cynllun hwn—

ystyr "Sefydliad" ("*Institution*") yw Sefydliad yn y sector addysg bellach yng Nghymru sy'n cael cyllid gan Weinidogion Cymru at ddibenion y Cynllun hwn.

Adolygu

4. Caiff Gweinidogion Cymru adolygu'r darpariaethau yn y Cynllun hwn, eu dirymu neu ychwanegu atynt unrhyw bryd.

Cyngor ariannol

5. Mae darparu cyngor ariannol i fyfyrwyr yn rhan allweddol o sicrhau y gweithredir y Cynllun hwn yn effeithiol.

RHAN 2 – DIBEN Y CYNLLUN

6. Rhaid defnyddio'r cyllid a ddarperir i Sefydliad at ddibenion y Cynllun hwn i ddarparu cymorth ariannol i'r myfyrwyr cymwys hynny y gallai ystyriaethau ariannol eu rhwystro rhag cael mynediad i addysg neu sydd, am ba bynnag reswm megis anabledd corfforol neu anabledd arall, yn wynebu anawsterau ariannol.

Dibenion y caniateir gwneud taliadau ar eu cyfer

7. Ni cheir defnyddio'r taliadau a wneir i fyfyrwyr yn rhinwedd y Cynllun hwn ac eithrio at y dibenion a bennir yn y Cynllun hwn.

Grwpiau â blaenoriaeth

8. Wrth benderfynu pa fyfyrwyr unigol i'w cefnogi o blith y rhai sy'n gymwys, rhaid i Sefydliadau roi blaenoriaeth i fyfyrwyr sy'n perthyn i un neu ragor o'r grwpiau â blaenoriaeth a nodir ym mharagraff 9.

9. Y grwpiau â blaenoriaeth ar gyfer cymorth o dan y Cynllun hwn yw myfyrwyr cymwys fel a ganlyn:

(1) Myfyrwyr y mae arnynt angen cymorth gyda gofal plant, yn enwedig unig rieni;

(2) Myfyrwyr a fydd yn cyrraedd 20 mlwydd oed cyn cwblhau'u cyrsiau Safon Uwch neu gyrsiau AB eraill, ac felly'n wynebu anawsterau ariannol penodol, oherwydd na fydd eu teuluoedd yn cael budd-dal plant nac ychwanegiadau dibyniaeth yn eu budd-daliadau nawdd cymdeithasol neu gredydau treth ar gyfer y myfyrwyr hyn, o 20fed pen-blwydd y myfyriwr ymlaen;

(3) Myfyrwyr a fu'n derbyn gofal, neu ar brawf, neu fyfyrwyr yr ystyrir eu bod dan risg am reswm arall;

(4) Myfyrwyr ar incwm isel, neu o deuluoedd ar incwm isel, gan gynnwys dysgwyr ifanc nad ydynt yn gymwys i gael cymhorthdal incwm, pobl ddi-waith sydd ar lwfans ceisio gwaith ac eraill sy'n cael budd-daliadau prawf modd y wladwriaeth megis credyd treth gwaith, a'u dibynyddion nad ydynt yn ennill;

(5) Myfyrwyr o ardal gynnyrch ehangach sydd â'i lefel amddifadedd addysgol yn uwch na throthwy penodol; a

(6) Myfyrwyr sy'n wynebu anawsterau ariannol penodol oherwydd bydd eu teuluoedd yn peidio â chael elfen plant y credyd cynhwysol ar 1 Medi sy'n dilyn 19eg pen-blwydd y myfyriwr.

Dylai Sefydliadau nodi, os yw myfyriwr cymwys yn perthyn i un neu ragor o'r grwpiau blaenoriaeth hyn, nad yw hynny yn ei hunan yn sail ar gyfer gwneud dyfarniad o'r cyllid a ddyrennir at ddibenion y Cynllun hwn.

10. Mae'n ofynnol bod gan bob Sefydliad bolisi ysgrifenedig ar gyfer dyrannu taliadau i fyfyrwyr cymwys o dan y Cynllun hwn. Rhaid cyhoeddi'r polisi ysgrifenedig (ynghyd â'r weithdrefn apelau o dan baragraff 48) ym mha bynnag fodd a ystyrir yn briodol gan y Sefydliad, ar yr amod bod y polisi a'r weithdrefn apelau ar gael yn hwylus i fyfyrwyr y Sefydliad ac i'r rhai sy'n eu cynghori. Rhaid i'r

polisi esbonio trefniadau gweithredol y Sefydliad ar gyfer dyrannu taliadau o'r fath.

RHAN 3 – CYMHWYSTRA

Myfyrwyr a chysiau cymwys

11. Ni cheir gwneud taliadau o dan y Cynllun hwn ac eithrio i fyfyrwyr cymwys.

12. Myfyriwr cymwys yw myfyriwr sydd, ym marn y Sefydliad (a) yn perthyn i un o'r categorïau a nodir yn Rhan 2 o'r Atodlenni'r Cynllun hwn; a (b) yn perthyn i un o'r categorïau yn is-baragraffau (1) neu (2) isod—

(1) Myfyrwyr addysg bellach, 16 mlwydd oed neu'n hŷn, sy'n dilyn cyrsiau amser llawn neu ran-amser yn y Sefydliad, gan gynnwys cyrsiau Cymraeg i Oedolion(1).

(2) Myfyrwyr addysg uwch sy'n dilyn cyrsiau amser llawn neu ran-amser (gan gynnwys cyrsiau rhyngosod) yn y Sefydliad.

13. Nid oes hawl gan fyfyrwr cymwys i gael cymorth o dan y Cynllun hwn, ac eithrio cymorth tuag at ffioedd dysgu (gweler paragraff 21 isod), os yr unig baragraff y mae'r myfyriwr cymwys yn perthyn iddo yn Rhan 2 o'r Atodlen yw paragraff 9.

RHAN 4 – MATHAU O DALIADAU

Grantiau

14. Caiff Sefydliadau ddarparu cyllid i fyfyrwyr cymwys ar ffurf grantiau.

Benthyciadau byrdymor

15. Caiff Sefydliadau ddarparu cyllid i fyfyrwyr cymwys ar ffurf benthyciadau byrdymor. Mater i'r Sefydliad perthnasol yw penderfynu swm y benthyciad byrdymor a ddyfernir i fyfyrwr cymwys.

Trefniadau swmpbrynu

16. Caiff sefydliadau wneud trefniadau swmpbrynu gyda chwmnïau trafnidiaeth lleol a darparu cyfarpar neu wasanaethau am brisiau gostyngedig i fyfyrwyr y byddai arnynt angen cymorth, fel arall, o dan y Cynllun hwn.

(1) Yn y sector addysg bellach yng Nghymru, cynigir cyrsiau Cymraeg i oedolion yng Nghanolffannau Cymraeg i oedolion Gwent (Coleg Gwent).

17. Ni chaniateir defnyddio cyllid o dan y Cynllun hwn i ddisodli neu gyfrannu at drefniadau swmpbrynu presennol a ariennir o gyllid y Sefydliad ei hunan.

18. Pan fo Sefydliad yn ymuno mewn trefniant swmpbrynu, rhaid cynnal trywydd archwilio eglur, fel y gellir adnabod y myfyrwyr sy'n fuddiolwyr a swm y cyllid a ddyrannwyd o'r Cynllun hwn. Rhaid i'r cofnodion ddangos hefyd fod y mwyaftrif o'r myfyrwyr sy'n cael budd o'r trefniant swmpbrynu yn fyfyrwyr cymwys sy'n wynebu caledi ariannol, ac y byddai'n anodd iddynt gael mynediad i'w hastudiaethau heb gymorth o'r fath.

RHAN 5 – PENDERFYNU YNGHYLCH TALIADAU

Ceisiadau am daliadau

19. Rhaid i Sefydliadau werthuso ceisiadau am gyllid o dan y Cynllun hwn fesul achos unigol. Ym mhob achos, rhaid i'r Sefydliadau asesu cais myfyriwr ar sail y dystiolaeth a ddarperir gan y myfyriwr, a'i amgylchiadau unigol.

Ystyried cyllid o ffynonellau eraill wrth asesu cymhwysra

20. Wrth asesu cymhwysra myfyriwr o dan y Cynllun hwn, rhaid i Sefydliadau ystyried amgylchiadau ariannol y myfyriwr ac argaeledd cymorth o ffynonellau eraill megis Cynllun Grant Dysgu'r Cynulliad (Addysg Bellach) (Cymru) neu gynllun arall cyfatebol a gyllidir gan y llywodraeth; budd-daliadau nawdd cymdeithasol ac unrhyw gredydau treth perthnasol; taliadau o fenthyciadau datblygu gyrfa a chynlluniau tebyg; Bwrsariau Coleg Harlech a chymorth a ddarperir gan awdurdod lleol y myfyriwr.

Ffioedd dysgu a chostau ynglŷn â chysiau

21. Rhaid peidio â defnyddio cyllid o dan y Cynllun hwn i gwrdd â chost ffioedd dysgu ar gyfer unrhyw fyfyrwr cymwys, ac eithrio mewn achosion pan fo myfyriwr cymwys rhan-amser yn ymgymryd â modiwl blas addysg uwch cyfwerth â 10% ond llai na 50% o gwrs addysg uwch amser llawn. Mae disgresiwn gan y Sefydliadau i ddarparu cyllid o dan y Cynllun hwn ar gyfer modiwlau blas addysg uwch sy'n llai na 10% o gwrs addysg uwch amser llawn neu'n llai na 12 credyd ac fel arall yn bodloni criteria cymhwysra'r Sefydliad ar gyfer cymorth modiwl blas.

22. Ceir defnyddio cyllid o dan y Cynllun hwn i gynorthwyo myfyrwyr cymwys i dalu ffioedd mewn perthynas â chysiau, megis ffioedd arholi cyrff dyfarnu neu ffioedd cofrestru, a chost eitemau o gyfarpar neu ddeunyddiau hanfodol i'r myfyrwyr cymwys sy'n cymryd rhan mewn gweithgareddau cwrs. Fel rheol, dylai unrhyw gyfarpar neu ddeunyddiau a brynir gan Sefydliad o dan y Cynllun hwn barhau'n eiddo i'r Sefydliad.

23. Ni cheir defnyddio cyllid o dan y Cynllun hwn i gyfrannu at ffioedd dysgu myfyrwyr Coleg Harlech llawn amser nad ydynt yn dod o fewn cwrpas Bwrsari Addysg Oedolion y Cynulliad.

24. Caiff Sefydliadau wneud taliadau i fyfyrwyr cymwys hefyd at y diben o'u cynorthwyo gyda chostau eraill mewn perthynas â chysiau. Mae costau o'r fath yn cynnwys, ond nid yn gyfyngedig i gostau ynglŷn â gofal plant, teithio, llyfrau a theithiau maes.

25. Ni chaiff Sefydliadau wneud taliad i fyfyrwr cymwys mewn perthynas â dirwyon ac emesau.

Costau sy'n deillio o anableddau

26. Caiff Sefydliadau wneud taliadau at y diben o gynorthwyo myfyrwyr anabl cymwys a myfyrwyr cymwys sydd â dibynyddion anabl. Mae hyn yn cynnwys, ond nid yn gyfyngedig i daliadau mewn perthynas â chostau rhesymol sy'n gysylltiedig â'r anabledd. Pan fo'r Sefydliad wedi prynu cyfarpar ar gyfer myfyrwr anabl o dan y Cynllun hwn, dylai'r cyfarpar hwnnw fel arfer barhau'n eiddo i'r Sefydliad.

RHAN 6 – PROSESAU: Y RHYNGWYNEB RHWNG GWEINIDOGION CYMRU A SEFYDLIADAU

Talu i Sefydliadau

27. Bydd Gweinidogion Cymru yn darparu cyllid i Sefydliad o dan y Cynllun hwn pan gânt gadarnhad ysgrifenedig gan y Sefydliad bod y Sefydliad yn derbyn telerau ac amodau'r Cynllun hwn.

28. Swm y cyllid a delir i Sefydliad fydd y swm a ddyrannwyd i'r Sefydliad hwnnw gan Weinidogion Cymru.

Cyfrifon banc

29. Rhaid i Sefydliad fod yn ddeiliad cyfrif banc pwrpasol ar wahân, sy'n denu llog, a rhaid talu'r cyfryw gyllid i mewn i'r cyfrif hwnnw.

Llog a gronnir

30. Ceir defnyddio'r llog ar gyllid o'r fath i wneud taliadau i fyfyrwyr cymwys, fel rhan o'r broses arferol o ddyrannu'r adnoddau sydd ar gael, neu ceir ei ddefnyddio i dalu costau hysbysebu neu weinyddu, neu tuag at gostau archwilio.

Arian nas gwariwyd

31. Ar ddiwedd y cyfnod y mae'r Cynllun hwn yn ymwneud ag ef, caiff Sefydliadau gario ymlaen hyd at 10% o gyfanswm unrhyw gyllid nas gwariwyd ynghyd â'r llog a geir o dan y Cynllun hwn, heb gyfeirio at Weinidogion Cymru.

32. Rhaid defnyddio unrhyw gyllid a llog a gariwyd ymlaen o dan baragraff 31 mewn perthynas, yn unig, â chynllun caledi olynol a sefydlir gan Weinidogion Cymru.

33. Rhaid dychwelyd gweddill unrhyw gyllid a llog nas gwariwyd gan Sefydliad mewn perthynas â'r Cynllun hwn (dros ben yr hyn a gyfrifir o dan baragraff 31 ac sy'n parhau heb ei wario ar 31 Awst 2014) i'r Adran Addysg a Sgiliau erbyn 30 Tachwedd 2014 fan bellaf.

34. At ddibenion paragraff 31, rhaid cyfrifo'r ffigur o 10% drwy gyfeirio at swm y dyraniad i'r Sefydliad ar gyfer 2013/14 ynghyd ag unrhyw gyllid blaenorol a gariwyd ymlaen gan y Sefydliad ac unrhyw log a enillwyd ar y swm a'r cyllid hwnnw.

Costau hysbysebu a gweinyddu

35. Caiff Sefydliadau ddefnyddio hyd at 3% o gyfanswm y cyllid a ddyrannwyd iddynt o dan y Cynllun hwn neu £525, pa un bynnag yw'r swm mwyaf, ar gyfer sicrhau bod y Cynllun yn cael ei hysbysebu a'i weinyddu'n effeithiol.

Atebolrwydd

36. Prif Swyddog Gweithredol (neu swyddog cyfatebol) y Sefydliad sy'n gyfrifol am—

- (1) cynghori Corff Llywodraethu'r Sefydliad ynglŷn â'i gyfrifoldebau o dan y Cynllun hwn;
- (2) sicrhau bod y ffyrdd y mae'r Sefydliad yn defnyddio'i ddyraniad o gyllid yn gyson â dibenion y Cynllun hwn ac y cydymffurfir â thelerau ac amodau'r Cynllun hwn; a

(3) cymryd pa bynnag gamau a fydd yn ofynnol gan Weinidogion Cymru o bryd i'w gilydd i sicrhau bod system o reolaethau a dulliau rheoli mewn grym, i alluogi'r Sefydliad i gyflawni ei rwymedigaethau ariannol.

Darparu cyfrifon a gwybodaeth ychwanegol

37. Mae'n ofynnol bod Sefydliadau'n rhoi sylw i'r cyngor a roddir yn y ddogfen *Financial Memorandum between the Welsh Assembly Government, Further Education Institutions and Higher Education Institutions providing further education in Wales* (Dogfen AADGOS Rhif: 026-06 dyddiedig 1 Ionawr 2007).

38. Rhaid i Sefydliadau ddilyn y trefniadau archwilio a bennir yn y Memorandwm Ariannol uchod.

39. Rhaid i Sefydliadau roi unrhyw wybodaeth am eu cyfrifon archwiliedig ar gael i Weinidogion Cymru os gofynnant amdani

40. Ni chaiff Sefydliadau ddefnyddio'r ad-daliadau a wneir gan fyfyrwyr mewn perthynas â benthyciadau a wnaed o dan baragraff 15 o'r Cynllun hwn ac eithrio ar gyfer y dibenion a bennir yn y Cynllun hwn neu ar gyfer taliadau pellach, y bydd rhaid eu dogfennu yn yr un modd â thaliadau gwreiddiol.

RHAN 7 – PROSES AU: Y RHYNGWYNEB RHWNG SEFYDLIADAU A MYFYRWYR

Taliadau i fyfyrwyr

41. Rhaid i Sefydliadau ymdrin â cheisiadau myfyrwyr yn brydlon, gan gadw mewn cof ddibenion y Cynllun hwn a'r amgylchiadau sy'n arwain at galedi ariannol.

42. Ni ddylai Sefydliadau ymrwymo i wneud unrhyw daliadau flwyddyn ar ôl blwyddyn i fyfyrwyr.

43. Caiff Sefydliadau gytuno mewn egwyddor ar daliadau i fyfyrwyr o dan y Cynllun hwn cyn bo cwrs y myfyriwr cymwys yn dechrau, ond ni cheir talu unrhyw arian i fyfyriwr cyn bo'r myfyriwr wedi dechrau'i gwrs.

44. Caiff Sefydliadau wneud taliadau i fyfyrwyr cymwys o dan y Cynllun hwn naill ai mewn cyfandaliad neu mewn rhandaliadau.

45. Dylai Sefydliadau ystyried unrhyw God Ymarfer a gyhoeddir o bryd i'w gilydd gan y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol mewn perthynas â gofynion a osodir gan Bennod 2 o Ran 6 o Ddeddf Cydraddoldeb 2010.

Taliadau ac eithrio taliadau uniongyrchol i'r myfyriwr / dyled i Sefydliad

46. Mewn perthynas â phrynu cyfarpar, caiff Sefydliadau benderfynu peidio â gwneud taliad o gyllid yn uniongyrchol i fyfyrwr cymwys o dan y Cynllun hwn. Yn hytrach, cânt ddewis prynu'r cyfryw gyfarpar ar ran y myfyriwr hwnnw, pa un a fydd y cyfarpar yn dod yn eiddo wedyn i'r myfyriwr ynteu'n cael ei roi ar fenthg iddo a'i gadw wedyn gan y Sefydliad.

Taliadau yn ystod cyfnodau pan fo astudiaethau wedi'u hatal dros dro

47. Caiff Sefydliadau wneud taliadau o dan y Cynllun hwn i fyfyrwyr sydd wedi atal eu hastudiaethau dros dro am resymau ynglŷn ag iechyd, yr angen i ofalu am eraill, beichiogrwydd, neu unrhyw amgylchiadau eraill a ystyrir yn briodol gan y Sefydliad, ar yr amod bod y Sefydliad yn fodlon nad yw'r myfyriwr wedi tynnu'n ôl o'r cwrs nac wedi gadael y cwrs a'i fod yn bwriadu dychwelyd iddo.

Apelau

48. Rhaid i Sefydliadau fod wedi sefydlu a chyhoeddi gweithdrefn apelau ar gyfer achosion pan fo myfyrwyr wedi ymgeisio'n aflwyddiannus am gymorth o dan y Cynllun hwn. Dylai'r weithdrefn honno fod yn eglur, a dylid rhoi gwybod i fyfyrwyr bod hawl ganddynt i apelio. Cyfrifoldeb y Sefydliadau sy'n gweinyddu'r cynllun hwn yw penderfyniadau ynglŷn â chymhwysra a dyfarniadau. Mater i'r Sefydliadau yw ystyried pob achos a datrys apelau yn unol â'u gweithdrefn gyhoeddedig.

49. Dylai Sefydliadau ystyried cynnwys cynrychiolwyr y myfyrwyr yn y broses o wneud penderfyniadau.

Huw Lewis AC
Y Gweinidog Addysg a Sgiliau, un o Weinidogion
Cymru
Awst 2013

YR ATODLEN

Myfyrwyr Cymwys

RHAN 1

Dehongli

1.—(1) At ddibenion yr Atodlen hon—

ystyr “aelod o deulu” (“*family member*”) (oni nodir fel arall) yw—

- (a) o ran gweithiwr ffin yr AEE, gweithiwr mudol o’r AEE, person hunangyflogedig ffin yr AEE neu berson hunangyflogedig o’r AEE—
 - (i) priod y person neu ei bartner sifil;
 - (ii) disgynyddion uniongyrchol y person neu ddisgynyddion priod neu bartner sifil y person sydd—
 - (aa) o dan 21 oed; neu
 - (bb) yn ddibynyddion y person neu’n ddibynyddion priod neu bartner sifil y person; neu
 - (iii) perthnasau uniongyrchol dibynnol yn llinach esgynnol y person neu yn llinach esgynnol priod neu bartner sifil y person;
- (b) o ran person cyflogedig Swisaidd, person cyflogedig ffin y Swistir, person hunangyflogedig ffin y Swistir neu berson hunangyflogedig Swisaidd—
 - (i) priod y person neu ei bartner sifil; neu
 - (ii) plentyn y person neu blentyn priod neu bartner sifil y person;
- (c) o ran gwladolyn o’r UE sy’n dod o fewn Erthygl 7(1)(c) o Gyfarwydddeb 2004/38—
 - (i) priod neu bartner sifil y gwladolyn; neu

- (ii) disgynyddion uniongyrchol y gwladolyn neu ddisgynyddion uniongyrchol priod neu bartner sifil y gwladolyn sydd—
 - (aa) o dan 21 oed; neu
 - (bb) yn ddibynyddion y gwladolyn neu'n ddibynyddion priod neu bartner sifil y gwladolyn;
- (d) o ran gwladolyn o'r UE sy'n dod o fewn Erthygl 7(1)(b) o Gyfarwyddeb 2004/38—
 - (i) priod neu bartner sifil y gwladolyn;
 - (ii) disgynyddion uniongyrchol y gwladolyn neu ddisgynyddion uniongyrchol priod neu bartner sifil y gwladolyn sydd—
 - (aa) o dan 21 oed; neu
 - (bb) yn ddibynyddion y gwladolyn neu'n ddibynyddion priod neu bartner sifil y gwladolyn; neu
 - (iii) perthnasau uniongyrchol dibynnol yn llinach esgynnol y gwladolyn neu yn llinach esgynnol priod neu bartner sifil y gwladolyn;
- (e) o ran gwladolyn o'r Deyrnas Unedig, at ddibenion paragraff 9—
 - (i) priod neu bartner sifil y gwladolyn; neu
 - (ii) disgynyddion uniongyrchol y gwladolyn neu ddisgynyddion uniongyrchol priod neu bartner sifil y gwladolyn sydd—
 - (aa) o dan 21 oed; neu
 - (bb) yn ddibynyddion y gwladolyn neu'n ddibynyddion priod neu bartner sifil y gwladolyn;

ystyr “Ardal Economaidd Ewropeaidd” (“*European Economic Area*”) yw'r ardal a ffurfir gan y Gwladwriaethau AEE;

ystyr “Cyfarwyddeb 2004/38” (“*2004/38 Directive*”) yw Cyfarwyddeb 2004/38/EC Senedd

Ewrop a'r Cyngor ar hawl dinasyddion yr Undeb ac aelodau o'u teuluoedd i symud ac i fyw'n ddilyffethair yn nhiriogaeth yr Aelod-wladwriaethau;

ystyr "Cytundeb y Swistir" ("*Swiss Agreement*") yw'r Cytundeb rhwng y Gymuned Ewropeaidd a'i Haelod-wladwriaethau, o'r naill ran, a Chyddfederasiwn y Swistir, o'r rhan arall, ar Symud Rhydd Personau a lofnodwyd yn Lwcsembwrg ar 21 Mehefin 1999⁽¹⁾ ac a ddaeth i rym ar 1 Mehefin 2002;

ystyr "ffoadur" ("*refugee*") yw person a gydnabuwyd gan lywodraeth Ei Mawrhydi fel ffoadur o fewn ystyr Confensiwn y Cenhedloedd Unedig sy'n ymwneud â Statws Ffoaduriaid a wnaed yng Ngenefa ar 28 Gorffennaf 1951 fel y'i hestynnwyd gan y Protocol iddo a ddaeth i rym ar 4 Hydref 1967;

ystyr "gweithiwr" yw "*worker*" o fewn ystyr Erthygl 7 o Gyfarwydddeb 2004/38 neu Gytundeb yr AEE, yn ôl fel y digwydd;

ystyr "gweithiwr ffin yr AEE" ("*EEA frontier worker*") yw gwladolyn o'r AEE—

- (a) sy'n weithiwr yn y Deyrnas Unedig; a
- (b) sy'n preswyllo yn y Swistir neu yn nhiriogaeth Gwladwriaeth AEE ac eithrio'r Deyrnas Unedig ac sy'n dychwelyd i'w breswylfa yn y Swistir neu'r Wladwriaeth AEE honno, yn ôl fel y digwydd, yn ddyddiol neu o leiaf unwaith yr wythnos;

ystyr "gweithiwr mudol o'r AEE" ("*EEA migrant worker*") yw gwladolyn o'r AEE sy'n weithiwr, ac eithrio gweithiwr ffin yr AEE, yn y Deyrnas Unedig;

ystyr "gweithiwr Twrcaidd" ("*Turkish worker*") yw gwladolyn Twrcaidd—

- (a) sydd fel arfer yn preswyllo yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd; a
- (b) sydd, neu sydd wedi bod, mewn cyflogaeth gyfreithlon yn y Deyrnas Unedig;

ystyr "gwladolyn o'r AEE" ("*EEA national*") yw gwladolyn o Wladwriaeth yn yr AEE ac eithrio'r Deyrnas Unedig;

ystyr "gwladolyn o'r UE" ("*EU national*") yw un o wladolion un o Aelod-wladwriaethau'r Undeb Ewropeaidd;

(1) Cm. 4904 ac OJ Rhif L114, 30.04.02, t.6.

ystyr “Gwladwriaeth AEE” (“*EEA State*”) yw Aelod-wladwriaeth o’r Ardal Economaidd Ewropeaidd;

ystyr “hawl i breswyllo’n barhaol” (“*right of permanent residence*”) yw hawl sy’n deillio o dan Gyfarwyddeb 2004/38 i breswyllo yn y Deyrnas Unedig yn barhaol heb gyfyngiad;

ystyr “person cyflogedig” (“*employed person*”) yw person cyflogedig o fewn ystyr Atodiad 1 i Gytundeb y Swistir;

ystyr “person cyflogedig ffin y Swistir” (“*Swiss frontier employed person*”) yw gwladolyn Swisaidd sydd—

- (a) yn berson cyflogedig yn y Deyrnas Unedig; a
- (b) yn preswyllo yn y Swistir neu yn nhiriogaeth Gwladwriaeth AEE ac eithrio’r Deyrnas Unedig ac sy’n dychwelyd i’w breswylfa yn y Swistir neu’r Wladwriaeth AEE honno, yn ôl fel y digwydd, yn ddyddiol neu o leiaf unwaith yr wythnos;

ystyr “person cyflogedig Swisaidd” (“*Swiss employed person*”) yw gwladolyn Swisaidd sy’n berson cyflogedig, ac eithrio person cyflogedig ffin y Swistir, yn y Deyrnas Unedig;

ystyr “person hunangyflogedig” (“*self-employed person*”) yw—

- (a) o ran gwladolyn o’r AEE, person sy’n hunangyflogedig o fewn ystyr Erthygl 7 o Gyfarwyddeb 2004/38 neu Gytundeb yr AEE, yn ôl fel y digwydd; neu
- (b) o ran gwladolyn Swisaidd, person sy’n berson hunangyflogedig o fewn ystyr Atodiad 1 i Gytundeb y Swistir;

ystyr “person hunangyflogedig ffin yr AEE” (“*EEA frontier self-employed person*”) yw gwladolyn o’r AEE sydd—

- (a) yn berson hunangyflogedig yn y Deyrnas Unedig; a
- (b) yn preswyllo yn y Swistir neu yn nhiriogaeth Gwladwriaeth AEE ac eithrio’r Deyrnas Unedig ac sy’n dychwelyd i’w breswylfa yn y Swistir neu’r Wladwriaeth AEE honno, yn ôl fel y digwydd, yn ddyddiol neu o leiaf unwaith yr wythnos;

ystyr “person hunangyflogedig ffin y Swistir” (“*Swiss frontier self-employed person*”) yw gwladolyn Swisaidd sydd—

- (a) yn berson hunangyflogedig yn y Deyrnas Unedig; a

- (b) yn preswyllo yn y Swistir neu yn nhiriogaeth Gwladwriaeth EEA ac eithrio'r Deyrnas Unedig ac sy'n dychwelyd i'w breswylfa yn y Swistir neu'r Wladwriaeth EEA honno, yn ôl fel y digwydd, yn ddyddiol neu o leiaf unwaith yr wythnos;

ystyr "person hunangyflogedig o'r AEE" ("*EEA self-employed person*") yw gwladolyn o'r AEE sy'n berson hunangyflogedig, ac eithrio person hunangyflogedig ffin yr AEE, yn y Deyrnas Unedig;

ystyr "person hunangyflogedig Swisaidd" ("*Swiss self-employed person*") yw gwladolyn Swisaidd sy'n berson hunangyflogedig, ac eithrio person hunangyflogedig ffin y Swistir, yn y Deyrnas Unedig;

ystyr "person sydd â chaniatâd i ddod i mewn neu i aros" ("*person with leave to enter or remain*") yw person ("A" yn y diffiniad hwn)—

- (a) sydd—

(1) wedi gwneud cais am statws ffoadur, ond sydd o ganlyniad i'r cais hwnnw wedi'i hysbysu'n ysgrifenedig gan berson sy'n gweithredu o dan awdurdod Ysgrifennydd Gwladol yr Adran Gartref y tybir ei bod yn iawn caniatáu i A ddod i mewn i'r Deyrnas Unedig neu i aros ynddi ar sail diogelwch dyngarol neu ganiatâd yn ôl disgresiwn, er yr ystyrir nad yw A yn gymwys i gael ei gydnabod fel ffoadur; neu

(ii) heb wneud cais am statws ffoadur, ond sydd wedi'i hysbysu'n ysgrifenedig gan berson sy'n gweithredu o dan awdurdod Ysgrifennydd Gwladol yr Adran Gartref y tybir ei bod yn iawn caniatáu i A ddod i mewn i'r Deyrnas Unedig neu i aros ynddi ar sail caniatâd yn ôl disgresiwn;

- (b) y rhoddwyd caniatâd iddo i ddod i mewn neu i aros yn unol â hynny;

- (c) y mae cyfnod ei ganiatâd i ddod i mewn neu i aros heb ddod i ben neu wedi cael ei adnewyddu ac nad yw'r cyfnod y cafodd ei adnewyddu ar ei gyfer wedi dod i ben neu fod apêl yn yr arfaeth (o fewn ystyr adran 104 o Ddeddf Cenedligrwydd, Mewnfudo a

Lloches 2002) mewn perthynas â'i hawl i ddod i mewn neu i aros; ac

- (d) sydd wedi bod yn preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd drwy gydol y cyfnod er pan roddwyd caniatâd i A ddod i mewn neu i aros;

ystyr "yr Undeb Ewropeaidd" ("*European Union*") yw tiriogaeth Aelod-wladwriaethau'r Undeb Ewropeaidd fel y'i cyfansoddir o bryd i'w gilydd;

mae i "wedi setlo" yr ystyr a roddir i "*settled*" gan adran 33(2A) o Ddeddf Mewnffudo 1971⁽¹⁾;

ystyr "Ynysoedd" ("*Islands*") yw Ynysoedd y Sianel ac Ynys Manaw;

- (2) At ddibenion yr Atodlen hon, mae "rhiant" ("*parent*") yn cynnwys gwarcheidwad, unrhyw berson arall sydd â chyfrifoldeb rhiant dros blentyn ac unrhyw berson sydd â gofal am blentyn ac mae "plentyn" ("*child*") i'w ddehongli yn unol â hynny.

- (3) At ddibenion yr Atodlen hon, mae person ("A" yn yr is-baragraff hwn) i gael ei drin fel rhywun sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru, y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd neu yn y diriogaeth sy'n ffurfio'r Ardal Economaidd Ewropeaidd, y Swistir a Thwrci pe byddai A wedi bod yn preswyllo felly oni bai am y ffaith bod—

- (a) A;
- (b) priod neu bartner sifil A;
- (c) rhiant A; neu
- (d) yn achos perthynas uniongyrchol dibynnol yn y llinach esgynnol, plentyn A neu briod neu bartner sifil plentyn A,

yn gyflogedig dros dro neu wedi bod yn gyflogedig dros dro y tu allan i Gymru, y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd neu'r diriogaeth a ffurfir gan Ardal Economaidd Ewropeaidd, y Swistir a Thwrci.

- (4) At ddibenion is-baragraff (3), mae cyflogaeth dros dro y tu allan i Gymru, y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd neu'r diriogaeth sy'n ffurfio'r Ardal Economaidd Ewropeaidd, y Swistir a Thwrci yn cynnwys—

- (a) yn achos aelodau o luoedd rheolaidd y llynges, y fyddin neu'r llu awyr y Goron, unrhyw gyfnod pan fyddant yn gwasanaethu y tu allan i'r Deyrnas

(1) 1971 p. 77; mewnosodwyd adran 33(2A) ei mewnosod gan baragraff 7 o Atodlen 4 i Deddf Cenedligrwydd Prydeinig 1981 (p. 61).

Unedig fel aelodau o'r cyfryw luoedd; a

- (b) yn achos aelodau o luoedd arfog rheolaidd Gwladwriaeth EEA neu'r Swistir, unrhyw gyfnod pan fyddant yn gwasanaethu y tu allan i'r diriogaeth sy'n ffurfio'r Ardal Economaidd Ewropeaidd a'r Swistir fel aelodau o'r cyfryw luoedd; a
- (c) yn achos aelodau o luoedd arfog rheolaidd Twrci, unrhyw gyfnod pan fyddant yn gwasanaethu y tu allan i'r diriogaeth sydd yn ffurfio'r Ardal Economaidd Ewropeaidd, y Swistir a Thwrci fel aelodau o'r cyfryw luoedd.

(5) At ddibenion yr Atodlen hon mae ardal—

- (a) nad oedd gynt yn rhan o'r Undeb Ewropeaidd neu'r Ardal Economaidd Ewropeaidd; ond
- (b) sydd ar unrhyw adeg cyn neu ar ôl i'r Cynllun hwn ddod i rym wedi dod yn rhan o'r naill neu'r llall, neu o'r ddwy, o'r ardaloedd hyn,

i'w hystyried fel pe bai wastad wedi bod yn rhan o'r Ardal Economaidd Ewropeaidd.

RHAN 2

Categoriâu

Personau sydd wedi setlo yn y Deyrnas Unedig

2.—(1) Person sydd ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs—

- (a) wedi setlo yn y Deyrnas Unedig heblaw am y rheswm ei fod wedi ennill yr hawl i breswyllo'n barhaol;
- (b) yn preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig;
- (c) wedi bod yn preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd drwy gydol y cyfnod o dair blynedd cyn diwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs; ac
- (d) yn ddarostyngedig i is-baragraff (2), na fu'n preswyllo yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd yn ystod unrhyw ran o'r cyfnod y cyfeirir ato ym mharagraff (c) yn gyfan gwbl neu'n bennaf er mwyn derbyn addysg amser llawn.

(2) Nid yw paragraff (d) o is-baragraff (1) yn gymwys i berson yr ymdrinnir ag ef fel rhywun

sy'n preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd yn unol â pharagraff 1(3).

3. Person—

- (a) sydd wedi setlo yn y Deyrnas Unedig yn rhinwedd y ffaith ei fod wedi ennill yr hawl i breswyllo'n barhaol;
- (b) sy'n preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs;
- (c) sydd wedi bod yn preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd drwy gydol y cyfnod o dair blynedd cyn diwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs; ac
- (d) mewn achos lle'r oedd ei breswyllo arferol y cyfeirir ato ym mharagraff (c) yn gyfan gwbl neu'n bennaf er mwyn derbyn addysg amser llawn, a oedd yn preswyllo fel arfer yn y diriogaeth sy'n ffurfio'r Ardal Economaidd Ewropeaidd a'r Swistir yn union cyn y cyfnod preswyllo arferol y cyfeirir ato ym mharagraff (c).

Ffoaduriaid ac aelodau o'u teuluoedd

4.—(1) Person—

- (a) sy'n ffoadur;
- (b) sy'n preswyllo'n arferol yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd ac nad yw wedi peidio â phreswyllo felly ers i'r person gael ei gydnabod yn ffoadur; ac
- (c) sy'n preswyllo'n arferol yn y Deyrnas Unedig ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs.

(2) Person—

- (a) sy'n briod neu'n bartner sifil i'r ffoadur;
- (b) oedd yn briod neu'n bartner sifil i'r ffoadur ar y dyddiad y gwnaeth y ffoadur y cais am loches;
- (c) sy'n preswyllo'n arferol yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd ac nad yw wedi peidio â bod yn preswyllo felly er pan gafodd ganiatâd i aros yn y Deyrnas Unedig; ac
- (d) sy'n preswyllo'n arferol yn y Deyrnas Unedig ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs.

(3) Person—

- (a) sy'n blentyn i ffoadur neu'n blentyn i briod neu i bartner sifil ffoadur;
- (b) ar y dyddiad y gwnaeth y ffoadur y cais am loches, oedd yn blentyn i'r ffoadur neu'n blentyn i berson a oedd yn briod neu'n bartner sifil i'r ffoadur ar y dyddiad hwnnw;
- (c) oedd o dan 18 oed ar y dyddiad y gwnaeth y ffoadur y cais am loches;
- (d) sy'n preswyllo'n arferol yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd ac nad yw wedi peidio â phreswyllo felly er pan gafodd ganiatâd i aros yn y Deyrnas Unedig; a
- (e) sy'n preswyllo'n arferol yn y Deyrnas Unedig ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs.

Personau sydd â chaniatâd i ddod i mewn neu i aros ac aelodau o'u teuluoedd

5.—(1) Person—

- (a) sydd â chaniatâd i ddod i mewn neu i aros;
- (b) sy'n preswyllo'n arferol yn y Deyrnas Unedig ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs; a
- (c) sydd wedi bod yn preswyllo'n arferol yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd drwy gydol y cyfnod o dair blynedd cyn diwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs.

(2) Person—

- (a) sy'n briod neu'n bartner sifil i berson â chaniatâd i ddod i mewn neu i aros;
- (b) a oedd yn briod neu'n bartner sifil i'r person â chaniatâd i ddod i mewn neu i aros ar y dyddiad y gwnaeth y person hwnnw—
 - (i) y cais am loches;
 - (ii) y cais am ganiatâd yn ôl disgresiwn, lle na wnaed cais am loches;
- (c) sy'n preswyllo'n arferol yn y Deyrnas Unedig ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs; ac
- (d) sydd wedi bod yn preswyllo'n arferol yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd drwy gydol y cyfnod o dair blynedd cyn diwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs.

(3) Person—

- (a) sy'n blentyn i berson â chaniatâd i ddod i mewn neu i aros neu sy'n blentyn i briod neu i bartner sifil person â chaniatâd i ddod i mewn neu i aros;
- (b) a oedd, ar y dyddiad y gwnaeth y person â chaniatâd i ddod i mewn neu i aros—
 - (i) y cais am loches; neu
 - (ii) y cais am ganiatâd yn ôl disgresiwn, lle na wnaed cais am loches;
 yn blentyn i'r person hwnnw neu'n blentyn i berson oedd yn briod neu'n bartner sifil i'r person â chaniatâd i ddod i mewn neu i aros ar y dyddiad hwnnw;
- (c) a oedd o dan 18 oed ar y dyddiad y gwnaeth y person â chaniatâd i ddod i mewn neu i aros—
 - (i) y cais am loches; neu
 - (ii) y cais am ganiatâd yn ôl disgresiwn, lle na wnaed cais am loches;
- (d) sy'n preswyllo'n arferol yn y Deyrnas Unedig ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs; a
- (e) sydd wedi bod yn preswyllo'n arferol yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd drwy gydol y cyfnod o dair blynedd cyn diwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs.

Gweithwyr, personau cyflogedig, personau hunangyflogedig ac aelodau o'u teuluoedd

6.—(1) Person—

- (a) sydd—
 - (i) yn weithiwr mudol o'r AEE neu yn berson hunangyflogedig o'r AEE;
 - (ii) yn berson cyflogedig Swisaidd neu'n berson hunangyflogedig Swisaidd;
 - (iii) yn aelod o deulu person a grybwyllir ym mharagraff (i) neu (ii);
 - (iv) yn weithiwr ffin yr AEE neu yn berson hunangyflogedig ffin yr AEE;
 - (v) yn berson cyflogedig ffin y Swistir neu'n berson hunangyflogedig ffin y Swistir; neu

- (vi) yn aelod o deulu person a grybwyllir ym mharagraff (iv) neu (v);
 - (b) yn ddarostyngedig i is-baragraff (2), sy'n preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs; ac
 - (c) sydd wedi bod yn preswyllo fel arfer yn y diriogaeth sy'n ffurfio'r Ardal Economaidd Ewropeaidd a'r Swistir drwy gydol y cyfnod o dair blynedd cyn diwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs.
- (2) Nid yw paragraff (b) o is-baragraff (1) yn gymwys os yw'r person sy'n gwneud cais am gymorth o dan y Cynllun hwn yn dod o fewn paragraff (a)(iv), (v) neu (vi) o is-baragraff (1).

7. Person sydd—

- (a) yn preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs;
- (b) wedi bod yn preswyllo fel arfer yn y diriogaeth sy'n ffurfio'r Ardal Economaidd Ewropeaidd a'r Swistir drwy gydol y cyfnod o dair blynedd cyn diwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs; ac
- (c) â hawlogaeth i gael cymorth yn rhinwedd Erthygl 12 o Reoliad y Cyngor (EEC) Rhif 1612/68 ar ryddid gweithwyr i symud⁽¹⁾, fel y'i hestynnwyd gan Gytundeb yr AEE.

Personau sydd wedi setlo yn y Deyrnas Unedig ac sydd wedi arfer hawl i breswyllo yn rhywle arall

8.—(1) Person—

- (a) sydd wedi setlo yn y Deyrnas Unedig;
- (b) a oedd yn preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig ac wedi setlo yn y Deyrnas Unedig yn union cyn gadael y Deyrnas Unedig ac sydd wedi arfer hawl i breswyllo;
- (c) sy'n preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig ar y diwrnod y mae tymor cyntaf y flwyddyn academiaidd gyntaf mewn gwirionedd yn dechrau;
- (d) sydd wedi bod yn preswyllo fel arfer yn y diriogaeth sy'n ffurfio'r Ardal Economaidd Ewropeaidd a'r Swistir drwy gydol y cyfnod o dair blynedd cyn

⁽¹⁾ OJ Rhif L257, 19.10.1968, t. 2 (OJ/SE 1968 (II) t. 475).

diwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd
gyntaf y cwrs; a

- (e) mewn achos lle'r oedd ei breswyllo arferol y cyfeirir ato ym mharagraff (d) yn gyfan gwbl neu'n bennaf er mwyn derbyn addysg amser llawn, a oedd yn preswyllo fel arfer yn y diriogaeth sy'n ffurfio'r Ardal Economaidd Ewropeaidd a'r Swistir yn union cyn y cyfnod preswyllo arferol y cyfeirir ato ym mharagraff (d).

- (2) At ddibenion y paragraff hwn, mae person wedi arfer hawl i breswyllo os yw'n wladolyn o'r Deyrnas Unedig, yn aelod o deulu gwladolyn o'r Deyrnas Unedig at ddibenion Erthygl 7 o Gyfarwydddeb 2004/38 (neu ddibenion cyfatebol o dan Gytundeb yr AEE neu Gytundeb y Swistir) neu'n berson sydd â hawl i breswyllo'n barhaol sydd yn y ddau achos wedi arfer hawl o dan Erthygl 7 o Gyfarwydddeb 2004/38 neu unrhyw hawl gyfatebol o dan Gytundeb yr AEE neu Gytundeb y Swistir mewn gwladwriaeth heblaw'r Deyrnas Unedig neu, yn achos person sydd wedi setlo yn y Deyrnas Unedig ac sydd â hawl i breswyllo'n barhaol, os yw'n mynd i'r wladwriaeth o fewn y diriogaeth sy'n ffurfio'r Ardal Economaidd Ewropeaidd a'r Swistir y mae'n wladolyn iddi neu y mae'r person y mae'n aelod o deulu gwladolyn iddi mewn perthynas ag ef yn wladolyn iddi.

Gwladolion o'r UE

9.—(1) Person—

(a) -sydd naill ai—

- (i) yn wladolyn o'r UE ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs, ac eithrio person sydd yn wladolyn o'r Deyrnas Unedig nad yw wedi arfer hawl i breswyllo; neu
- (ii) yn aelod o deulu person o'r fath;
- (b) wedi bod yn preswyllo fel arfer yn y diriogaeth sy'n ffurfio'r Ardal Economaidd Ewropeaidd a'r Swistir drwy gydol y cyfnod o dair blynedd cyn diwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs; ac
- (c) yn ddarostyngedig i is-baragraff (2), na fu'n preswyllo fel arfer yn y diriogaeth sy'n ffurfio'r Ardal Economaidd Ewropeaidd a'r Swistir yn ystod unrhyw ran o'r cyfnod y cyfeirir ato ym

mharagraff (c) yn gyfan gwbl neu'n bennaf er mwyn derbyn addysg amser llawn.

- (2) Nid yw paragraff (ch) o is-baragraff (1) yn gymwys i berson yr ymdrinnir ag ef fel rhywun sy'n preswyllo fel arfer yn y diriogaeth sy'n ffurfio'r Ardal Economaidd Ewropeaidd a'r Swistir yn unol â pharagraff 1(3).
- (3) Os yw gwladwriaeth yn ymaelodi â'r Undeb Ewropeaidd ar ôl diwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs a bod person yn wladolyn o'r gwladwriaeth honno neu'n aelod o deulu gwladolyn o'r gwladwriaeth honno, trinnir y gofyniad ym mharagraff (a) o is-baragraff (1) bod rhywun yn wladolyn o'r UE ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs fel gofyniad sydd wedi'i fodloni.

10.—(1) Person—

- (a) sy'n wladolyn o'r UE ac eithrio gwladolyn o'r Deyrnas Unedig ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs;
- (b) sy'n preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs;
- (c) sydd wedi bod yn preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd drwy gydol y cyfnod o dair blynedd yn union cyn diwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs; ac
- (d) mewn achos lle'r oedd ei breswyllo arferol y cyfeirir ato ym mharagraff (c) yn gyfan gwbl neu'n bennaf er mwyn derbyn addysg amser llawn, a oedd yn preswyllo fel arfer yn y diriogaeth sy'n ffurfio'r Ardal Economaidd Ewropeaidd a'r Swistir yn union cyn y cyfnod preswyllo arferol y cyfeirir ato ym mharagraff (c).
- (2) Os yw gwladwriaeth yn ymaelodi â'r Undeb Ewropeaidd ar ôl diwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs a bod person yn wladolyn o'r gwladwriaeth honno, trinnir y gofyniad ym mharagraff (a) o is-baragraff (1) bod rhywun yn wladolyn o'r UE heblaw gwladolyn o'r Deyrnas Unedig ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs fel gofyniad sydd wedi'i fodloni.

Plant gwladolion Swisaidd

11. Person—

- (a) sy'n blentyn i wladolyn Swisaidd y mae ganddo hawl i gael cymorth yn y Deyrnas Unedig yn rhinwedd Erthygl 3(6) o Atodiad 1 i Gytundeb y Swistir;
- (b) sy'n preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs;
- (c) sydd wedi bod yn preswyllo fel arfer yn y diriogaeth sy'n ffurfio'r Ardal Economaidd Ewropeaidd a'r Swistir drwy gydol y cyfnod o dair blynedd cyn diwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs; ac
- (d) mewn achos lle'r oedd ei breswyllo arferol y cyfeirir ato ym mharagraff (c) yn gyfan gwbl neu'n bennaf er mwyn derbyn addysg amser llawn, a oedd yn preswyllo fel arfer yn y diriogaeth sy'n ffurfio'r Ardal Economaidd Ewropeaidd a'r Swistir yn union cyn y cyfnod preswyllo arferol y cyfeirir ato ym mharagraff (c).

Plant gweithwyr Twrcaidd

12. Person—

- (a) sydd yn blentyn i weithiwr Twrcaidd;
- (b) sydd fel arfer yn preswyllo yn y Deyrnas Unedig ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs; ac
- (c) sydd wedi preswyllo fel arfer yn y diriogaeth sydd yn ffurfio'r Ardal Economaidd Ewropeaidd, y Swistir a Thwrci drwy'r cyfnod o dair blynedd yn union o flaen diwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs.

